

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ТЕРОРИЗМУ ТА ВІЙНИ»

Рівень вищої освіти: *другий(магістерський)*

Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність: *053 «Психологія»*

Освітня програма: *«Психологія»*

Статус навчальної дисципліни: *обов'язкова*

Мова навчання *українська*

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

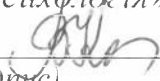
Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.2023 № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту/факультету
Протокол від 29.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Психологія»

(підпис)

Корнієнко В.В.
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 28.08.2023 № 1
Психологія тероризму та війни// Робоча програма навчальної дисципліни. –
Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. – 12
с.

РОЗРОБНИК:

Олексій ШЕВЯКОВ, професор кафедри психології та педагогіки
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор
психологічних наук, професор.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри психології, ВІНЗ Дніпропетровського гуманітарного університету, доктор психологічних наук, Самойлов О.С.
2. Професор кафедри загальної та соціальної психології ДНУ імені Олеся Гончара, доктор психологічних наук, професор Батраченко І.Г.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри. протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
<u>20</u> / <u>20</u>			
<u>20</u> / <u>20</u>			
<u>20</u> / <u>20</u>			
<u>20</u> / <u>20</u>			
<u>20</u> / <u>20</u>			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин:	90 год
Рік підготовки:	1
Семестр:	2
Лекції	4 год
Семінарські	2 год
Практичні	2 год
Самостійна та індивідуальна робота	82 год
Підсумковий семестровий контроль:	Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Психологія та соціологія тероризму та війни» є формування у студентів фундаментальних знань про психологію та соціологію основних феноменів терористичних актів та воєнних дій в сучасному світі; навчити здійснювати грамотну соціально-психологічну підтримку діяльності психолога в умовах воєнного стану

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати типові задачі у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК4. Уміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінувати та поважати різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК12. Професійна здатність та психологічна готовність до психологічного супроводу жертв надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів та надання комплексної психологічної допомоги військовим та їхнім сім'ям.

Програмні результати навчання:

- ПРН9. Вирішувати етичні дилеми, спираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Пререквізити: «Теорія та практика психологічного консультування», «Кризова психологія», «Психодіагностика та психотерапія психогенних розладів».

Постреквізити: «Юридична психологія», «Кризова психологія».

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Психологія та соціологія тероризму та війни

Українське суспільство в умовах війни. Війна, тероризм і права людини. Проблеми з визначенням терміну «війна» та «тероризм». Державні законодавчі документи про захист держави. Політична мотивація дії. Застосування сили у міжнародному праві. Жертви конфліктів.

ТЕМА 2. Сутність, чинники, загроза проявів сучасного тероризму та воєнних дій

Види тероризму, історичні приклади терористичних актів. Ядерний тероризм, передумови виникнення, реальні загрози його застосування. Поняття кримінального та бандитського тероризму, їх наслідки. Заходи безпеки від терористичних актів.

ТЕМА 3. Соціальні, політичні, економічні, національні та релігійні передумови терористичних актів та воєнних дій

Загострення політичних, міжнаціональних, державних, національних конфліктів. Соціально-психологічні чинники виникнення терористичних актів та воєнних дій.

ТЕМА 4. Взаємодія спецслужб та спеціальних органів в боротьбі з міжнародними та іншими видами тероризму

Роль ООН в боротьбі з тероризмом. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму. Психологічна складова роботи з наслідками тероризму та війни.

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1., 1.2.

Додатки 1.1, 1.2. (оновлюється щорічно).

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни *«Психологія та соціологія тероризму та війни»* передбачено:

для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним

запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

За результатами аудиторної роботи здобувач денної форми навчання має отримати максимальну кількість 30 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 15 балів та за результатами індивідуальної роботи – 15 балів. Таким чином бали за поточний контроль (40-60 балів). Бали за результатами успішного складання заліку (20-40 балів).

За результатами аудиторної роботи здобувач заочної форми навчання має отримати максимальну кількість 20 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 30 балів та за результатами індивідуальної роботи – 10 балів. Таким чином бали за поточний контроль: 40-60 балів. Бали за результатами успішного складання заліку: 20-40 балів.

Максимальна кількість балів з дисципліни: 100 балів.

Для навчальної дисципліни «Клінічна психологія» засобом діагностики знань (успішності навчання) виступає залік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	З а л і к	Екзамен/ диференційований залік	О ц і н к а	Пояснення
90-100	з	Відмінно	А	<i>«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.</i>
83-89	х о в а н о	Добре	В	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>
75-82			С	<i>«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.</i>
68-74		Задовільно	Д	<i>«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.</i>
60-67			Е	<i>«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено</i>

				<i>числом балів, близьким до мінімального.</i>
35-59	н е з а р а х о о	Не задовільно	FX	<i>«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).</i>
1-34	в а н о		F	<i>«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.</i>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- навчальна аудиторія;
- ноутбук з відеокамерою;
- програмне забезпечення для доступу до мережі Інтернет;
- платформа «MOODL»;
- програмне забезпечення MicrosoftPowerPoint;
- дошка;
- крейда.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 1.3. (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

**ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ТЕРОРИЗМУ ТА ВІЙНИ»**

Освітній ступінь *магістр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА Обсяг: *3* кредитів ЄКТС (*90* годин)
Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти
Курс *2* Група *МЗ-ПС-221*

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Психологія та соціологія тероризму та війни	20	4	2	0	0	20
2.	Сутність, чинники, загроза проявів сучасного тероризму та воєнних дій.	20	2	0	2	0	20
3.	Соціальні, політичні, економічні, національні та релігійні передумови терористичних актів та воєнних дій.	20	2	0	0	2	20
4.	Взаємодія спецслужб та спеціальних органів в боротьбі з міжнародними та іншими видами тероризму.	30	2	2	0	0	22
Разом за семестр		90	10	4	2	2	82
Разом за навчальний рік		90	10	4	2	2	82
Форма підсумкового контролю		залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. № 1.

Завідувач кафедри
психології та педагогіки

Вікторія КОРНІЄНКО

«Про впровадження психологічної підготовки особового складу в навчальний процес підготовки органів управління та військ (сил)».

12. Наказ Генерального штаба Збройних Сил України від 04.01.2017 року №4 «Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України».

13. Наказ Генерального штаба Збройних Сил України від 22.05.2017 року №183 «Про впровадження Положення про структуру морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України».

14. Наказ Генерального штаба Збройних Сил України від 29.04.2018 року №173 «Про затвердження Настанови з морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України».

Підручники:

1. Зоран Комар. Психологічна стійкість воїна: Підручник для військових психологів. Київ: Торрент-Толока, 2017. 184 с.
2. Ягупов В.В. Військова психологія: Підручник. Київ: Тандем, 2014. 656 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Агеєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О. та ін. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Метод. посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
2. Агеєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О. та ін. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення: Метод. посібник. Київ: НДЦ ГП, 2017. 282 с.
3. Практичний посібник для медичного закладу при організації соціальної підтримки військовослужбовців (санітарно-епідеміологічні та психологічні аспекти)/ Авторський колектив: О.А.Шевченко, О.В.Шумаков та ін. Дніпро: Акцент ПП, 2020. 172 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Психологічне забезпечення миротворчої діяльності військовослужбовців Збройних Сил України. Монографія. Харків: ХУПС, 2018.-238 с.

Інші джерела:

1. Лебідь Д. Чинники формування синдрому емоційного вигорання військовослужбовців / Магістерські студії.: [Матеріали першої науково-практичної конференції кафедри психології та педагогіки «Актуальні проблеми психологічної науки у ХХІ столітті: погляд у майбутнє» 15 грудня 2020 р. Дніпро: ДДУВС., 2020. Вип.1. С.35-39.
2. Стояцька Г. Психологічні чинники готовності до сприйняття змін в аспекті правоохоронної діяльності / Магістерські студії.: [Матеріали першої науково-практичної конференції кафедри психології та педагогіки «Актуальні проблеми психологічної науки у ХХІ столітті: погляд у майбутнє» 15 грудня 2020 р.]. – Дніпро: ДДУВС., 2020. Вип.1. С.55-59.
3. Шевяков О.В., Назаренко К.Ю., Гримзіна Я.С., Вечірська А.Р. Емпіричні дослідження в галузі психологічного забезпечення безконфліктності силових

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ТЕРОРИЗМУ ТА ВІЙНИ»

Освітній ступінь *магістр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Етичний кодекс психолога. – Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>
2. Указ Президента України від 26.05.2015 року №287/2015 року «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України».
3. Указ Президента України від 13.10.2015 року №580/2015 року «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді України на 2016-2020 роки».
4. Наказ Міністерства оборони України від 16.07.1997 року N 300 «Про затвердження Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України».
5. Наказ Міністра оборони України від 5.05.99 року № 142 «Про затвердження Концепції морально-психологічного забезпечення підготовки та ведення операцій (бойових дій) Збройних Сил України».
6. Наказ Міністерства оборони України від 14.05.2012 року №319 «Про затвердження Положення про клуби військових частин Збройних Сил України».
7. Наказ Міністерства оборони України від 21.05.2013 року №335 «Про затвердження Інструкції про порядок оцінки морально-психологічного стану особового складу в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України».
8. Наказ Міністерства оборони України від 14.06.2013 року №401 «Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України».
9. Наказ Міністерства оборони України від 19.01.2016 року №27 «Про затвердження Інструкції про організацію у Збройних Силах України соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України».
10. Наказ Міністерства оборони України від 14.12.2016 року №685 «Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України».
11. Наказ Генерального штаба Збройних Сил України від 16.11.2012 року №240

структур : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної психології» 28 грудня 2021 р. Дніпро: ВВПЗ ДГУ, 2021. С.109-114.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. № 1.

**Завідувач кафедри
психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІСНКО